

DÉR ENDRE

HOLDRAJONGÓK

SZÍN MŰ 2 RÉSZBEN

Szereplők:

ATTILA, főiskolás

ATTILA ANYJA

SALAMON, Attila apja

TEKLA, főiskolás

KÖSNÉ, Attila szállásadója

KÓS ESZTER

REPÜLŐS

DÁVID, újságíró

I. HANG

II. HANG

BOLTVEZETŐ

ZSÜRITAG

ÁPOLÓNÓ

TERVEZŐ

DIÁKOK, DIÁKLÁNYOK

Történik napjainkban, egy vidéki egyetemi városban.

A szín mértani testekkel, jelzélesen alakítható át főiskolai folyosóvá, egyszerűbb konyhává, szobává, állomásperonná stb.

I. RÉSZ

Szín: Attilaék szobája. Attila fest. Eszter modellt ül neki. Kezében alma.

ESZTER: (Időnként beleharap az almába.)

ATTILA: Ne mozogj állandóan.

ESZTER: Mért ne?

ATTILA: Ez idegmunka, és zavarsz. Kizökkentesz a gondolatkörömből, ha ilyen flegma pofákat vágsz.

ESZTER: Gondolatkörömből... gondolatköréből... kizökkentem a gondolatköréből a flegma pofámmal.

(*Hahotázni kezd.*) Elveszítéd az aranyfonalat — azt akarod mondani... Azt akarod mondani, hogy itt rögtön pisiljem össze magam, mert különben te kizökkensz... Majd később. (*Kimegy.*)

(*Attila láthatólag mérgesen tovább fest.*)

ESZTER: Megint visszadugtad a piszkos ingedet a tiszták közé. És a szekrényben a koszos zoknid is. Nem szólva a zsebkendőkről. Más férfi kimossa magának.

ATTILA: Csend!

ESZTER: Csudálatos... nagyon megijedtél?

ATTILA: Te!... csak arra kérlek, hogy hallgass! Ilyenkor...

ESZTER: Mikor alkotsz... hát jó. De alkoss meg mást, ne engem... Én nagyon jól vagyok így, nem gondolod? (*Minden átmenet nélkül sírni kezd.*) Mióta a feleséged vagyok, senkire rá se nézek, és ez a köszönet... Gyönyörű lakásod van, úgy jársz, mint egy kiskirály. A tanári fizetésedből, azt hiszed, futna rá?... Beh... undorító vagy. Utállak. Sose szerettelek, mert olyan... gerinctelen vagy. Nagyhangú, önimádó.

SALAMON (*kopog*): Jó reggelt, édes fiam.

ESZTER: Hát akkor csak beszéljenek... régen volt itt viziten... nem nézné meg, hogy le van-e törölgetve? H... itt egy porszem. Ejnye, ejnye, ez a kis dög már megint nem törölgetett le... csak szórakoztassák egymást, lassan, türelmesen, meg is fojthatják egymást. (*Ki.*)

SALAMON: Hát akkor, úgy is mint atyád, és úgy is mint szomszédod, megkínálhatom magam székkal? Arról van szó, hogy nagy embert akarok belőled csinálni. (*Újságot szed elő.*) Olvasd el! Tekláról írnak... Nekem köszönheti... az összeköttetésemnek. Várj, csak várj. Tekla mondta nekem, hogy te tehetségebb vagy, mint ő... mutasd a rajzaidat. Elviszem, édes fiam, egy hét múlva vissza is kapod őket. Apropó... tudod ki az a Tekla? Hát persze. Az évfolyamtársad. Láttad a kiállítását? Megmondhatod neki, hogy a cikket én írtam. Kéz kezét mos. A bátyjával, amint tudod, nem vívtunk közelharcot. Régi ügyeket nem szoktak fölbolygatni. Ezt ma már minden értelmes ember tudja. De az a nő... az a Tekla... az szerelmes volt beléd... és nem tudom, mért volt fontos neki, hogy téged elvigyen mellőlem. De én kérlek, láthatod... se nőm, se nem

iszom, nem dorbézolok, és ha sima az arcom... hát istenem, borotválkozni szoktam... és ha az ember valamit el akar érni, kenés nélkül nem megy. Ezt jó lesz nem elfelejteni.

ATTILA: Tekla komoly művész volt már akkor. Nekem csak biztatás-ként mondott olyanokat, hogy én nagyobb művész vagyok... Tekla soha nem másolt. Mindig újat, eredetit csinált.

SALAMON: Gyerekes dolgok ezek...

ATTILA: Én meg minden energiámmal tanultam. Csak tanultam... magoltam, hogy ember legyek. És nem lettem semmi... Semmire nem mentem!

SALAMON: Mi van veled? Mért hordasz magadban ennyi világfájdalmat? Ha a feleséged nagyszájú, rakd ki az ablakon, ha kevés a pénz, fess egy csendéletet, és nevsz az emberek szemébe!

ATTILA: Nem tudok fölvidulni. Mitől viduljak fel? Nyomorék vagyok testben és lélekben.

SALAMON: És ennek én vagyok az oka. Ezt már mondtad.

ATTILA: Születtem, mint a macska. Senki se figyelt rám. Ha felnőttem, hát felnőttem. Ha okos vagyok, én is macskamód fogok élni. Igen, úgy kell majd élnem. Üldözöm a gyengébbet, megfogom az ügyetlent, megtépázom a vetélytársat, megtépázom Teklát is, és nyávogok a holdra, hogy hizzon meg kerekrebbre, mert akkor hidegebb van és világosabb.

SALAMON: Azt hiszem, igazad van. Mellettem, ha mellettem nősz fel, nem lennének ilyen kiforratlan gondolataid. A félmegoldások az örületbe kergetik az embert. Most már felnőtt ember vagy. Tisztán kell látnod mindent.

ATTILA: Ez az! Tisztán kellene látnom, de én nem látok. Látni csak a gyerekkoromat látom, az anyámat, amikor sír, mert tehetetlen, és belémgyökeredzik a vágy, hogy kikerüljem az akadályokat. Igen... ki akarom kerülni az akadályokat. Simán akarok élni én is. Nyaralni akarok menni én is, ruhát akarok magamra én is, és megszerezhetem, megszerezhetem. Azt mondjuk, csak dolgozni kell érte, de nem igaz! Nem igaz! Hiába dolgozott az anyám... hiába. Dolgoztam én is a mérleggyárban érettségi után egy évig, de ruhám csak egy volt. De te könnyen voltál.

SALAMON: Egyedül voltam.

ATTILA: Kitapostad az utadat. Leonyomtad azokat, akik vártak tőled valamit. Csak te, te voltál a fontos. Külföld és összeköttetések, modern életforma, és közös autó.

SALAMON: Elfelejtetted, hogy én mindig dolgoztam. És igenis! Én a munkám után éltem. A fizetésemből éltem. A pénzért pedig megdolgoztam. Sem többet, sem kevesebbet. A fizetésemért dolgoztam. Ezt is jó lesz mellre szivni, édes fiam. És még ma is dolgozom. Mit gondolsz, ha lestrapálok magam disznóneveléssel az anyád mellett, már rég alulról szagolnám az ibolyát. Ha dolgozol, neked is lesz. Nem kell mindjárt egyik végteléből a másikba esned. Én mindig e mellett a rendszer mellett állottam. Negyvenöt előtt is. Nem véletlenül váltottak le 41-ben, és nem véletlenül kerültem vissza 45-ben.

ATTILA: Jó szimatod van. Csodálatos a szimatod. Szimat és semmi más. Jó megjelenés, könnyedség, és... erények is kellene természetesen. Erények, amit magunk gyártunk a hibáinknak. Szólj, ha rosszul mondom.

SALAMON: Rosszul mondom. Én úgy éltem, ahogy akartam. Ezért volt eredményes az életem... te meg kidekázol mindent. Sajnálom, hogy mindezt az igényt nem az anyatejjel szívta magadba. Most már sajnálom. *(Kis szünet után:)* Na, szervesz, édes fiam. Ja, el is felejtettem mondani. A képcsarnokot lefoglaltam a te kiállításod számára. Már holnapra. Megfelelő?

ATTILA: Apám! *(Képeit rakosgatja.)*

SALAMON: Úgy elrohantál az utcán mellettem, hogy észre sem vettél. Itt szorongatom a képeidet, elhoztam magammal, tudod, amit elajándékoztál... na ne félj, csak addig kértem el, amíg megmutatjuk az újságíró barátomnak. Hát az nekem jó emberem! Te számár! Ismerem én ezeket a firkászokat. Én is kacsingattam e felé a mesterség felé még fiatalkoromban.. és nem nagy fiú az illető, csak tudod, más az, ha megjelenik már rólad valami az újságban. Most itt az alkalom. Kiállításod nyílik, legalább fölkelte a figyelmet, és megnézik az emberek. Hiszen neked csak az hiányzik, hogy észrevegyenek.

ATTILA: Ezt a képet nem is szeretem. És megsértődnek, hogy visszakérte.

SALAMON: Nem sértődnek meg. És ne

beszélj bele, én jobban értek hozzá, hogy mit kell piacra csinálni.

ATTILA: De én nem piacra akarok dolgozni. Én művész akarok lenni, nem érted?!

SALAMON: Mindent értek. Tökéletesen mindent értek. Csengettek. Vagy a vonat füttyül? Megnézem, ki az! Isten hozott, Dávid elvtárs! Mégsem vonatfütty volt...

(Színváltás.) Idő: Öt év előtt.

Szín: Állomásépület. Peron. A peronon többek között egy idősebb férfi is lépked. Nagy füttyszóval jön a vonat. Utasok tódulnak kifelé. A férfi már-már elindul, amikor megpillant egy fiatal embert. A fiatalember rajzol, a vonat mellett állva.

SALAMON: Hozott isten, édes fiam! Már tegnapi vártalak. Biztonság kedvéért azonban már tegnapelőtt is kint voltam. Mi lesz ez? De hiszen már elment a vonat... rágyújtasz? Helyes, nagyon helyes. Úgy látszik, jó hatással volt rád az anyád. Hm? Ez a csomagod? Akkor hát indulhatunk... na nézd csak... Halló! Halló! Mintha kizártak volna. Egész ott álltál meg, kint a pályán... már én is azt hittem, hogy senki nincs itt... na de kigyulladt a villany... ne félj, ismerek én itt mindenkit. Mindjárt kinyitják a kaput, és loholunk haza. Persze, te még nem is voltál nálam... Nézd meg ezt az öngyújtót, Bulgáriából hoztam. Tiszta ezüst... Na, nézd meg... mit szólsz hozzá?

ATTILA HANGJA: Milyen közönséges... még soha semmit nem vett nekem... most azt várja, hogy megköszönjem...

SALAMON: Add csak vissza! *(Rágyújt és zsebre vágja.)* Nem gondoltál arra, hogy a cigaretta is adhat biztonságot? Igen... Egy szippantás, csupán megszokásból... és valami törénék körülöttem... Csodálom, hogy nem szoktál rá az anyád mellett... Biztos vagyok benne, hogy mi ketten nagyon jól meg fogjuk érteni egymást...

ATTILA HANGJA: Az anyám feketében jár. Mindig csak feketében... és nagyon ideges. Sírni szokott. Néha én is sírok. Ez dühit. Ő persze kineveti az anyámat, és kinevet engem. Micsoda otromba kölnit használ... Neki persze van külföldi selyem inge, jugo cipője és osztrák felöltője...

SALAMON: Hát nem jönnek, úgy látom, nem jönnek, és most megint

eloltották a villanyt. Nem szeretem ezt a koromsötét éjszakát. Disznóság. Holnap megirom az újságba! A szomorú csak az, hogy balra föl vannak szedve a sínek, és az út is el van zárva. Jobbról, a fűtőház mögött, kerítés van. Halló! Halló! Kénytelenek vagyunk megvárni a hajnali vonatot.

ATTILA: *(Előveszi ceruzáját és rajzol.)*

SALAMON: De hát nem is látsz! Nekem ne akard bemesélni, hogy sötétben is lehet, mert te egy olyan vagy! Ambár tehetséges vagy. Az mindjárt látszik. A tehetségedet entőlem örökölted. Szenvedélyesen szerettem festeni. És élni. Én, kérlek, társadalmi életet élek. Majd én megtanítalak téged városi ember módjára fölfogni az életet. Az anyád persze rádparancsolt, hogy szóba ne merj állni velem, fordítsd el a fejed, ha látsz... Köpj ki, ha megszólítalak... Igazam van?

ATTILA: *(Hallgat.)*

SALAMON: A múlt héten levelet kaptam anyádtól. Már lassan tíz éve, hogy nem írt. Megfenyegetett, ha föl merlek keresni. Szép kis história. A fiam fejét telebeszéli minden marhasággal, mert őszerinte egyedül volt kénytelen fölnevelni téged... És szerinted? Neked mi a véleményed?

ATTILA HANGJA: Undorító alak! Befogom a száját, és elrohanok.

SALAMON: A nyáron jutalomúdulésem voltam. A Balaton mellett. Remélem, megkaptad a lapomat. Anyádat is üdvözöltem benne. Engem, kérlek, megbecsülnek a hivatalomban.

ATTILA HANGJA: Elég baj. Ahelyett, hogy kirúgnák. Persze, ott nem mutatja meg önmagát.

SALAMON: Az anyádat nem én hagytam el. Remélem, azt tudod... Ő akarta így. Mártír akart lenni. Most persze, egymagában, kedvére hizlalhatja a disznókat, és tömheti a libákat... Csodálom, hogy elengedett... városba... főiskolára... tanulni! Lopni a napot! Nem azt szokta prédikálni neked? Ellopod az időt!... mintha azt mondaná, ellopod a holdat... Nekem minden percemet megmérgezte vele. Zsarnokoskodott fölöttem. Igen... Zsarnok volt. Persze, te még nem értheted, mit jelenthet a házasság egy zsarnokoskodó nő mellett...

Szín kissé elsötétül, figurák megremevednek, s mozdulatlanul figyelnek abba az irányba, ahonnan az Anya hangja hallatszik. Salamón alakja végig moz-

dulatlan marad, de Attila anyja szavára megmozdul; bőröndjébe kezd csomagolni.

Idő: Első színhez képest öt év előtti; pár órával a peronjelenet előtt.

Szín: Konyha. Kivilágosul.

(Az anya hangját halljuk, miközben Attila egy bőröndbe csomagol.)

ANYA: Nézz körül! (A fiú körülnéz.) Semmit nem tudok neked adni. Semmink sincs. Az apádnak köszönheted! Tönkretett engem és tönkretett téged. Mert ő szabad akart lenni! Már nincs több erőm! Csak erre gondolj... tanulnod kell, én nem bírom tovább. Mindentől megkíméltelek, hogy könnyebb legyen a te utad... Tanulnod kell. Embernek kell lenned. Fésülködj meg. (A fiú megfésülködik.) Két fehér inget rakj a bőröndbe. Amíg az egyiket kimosod, megszárad a másik... Igen Meg kell tanulnod mosni... az apádra hasonlítasz. Neki is mindig szemébe hullt a haja. Fésülködj meg. (Megfésülködik.) Csak amíg ő hódítónak, asszonyrablónak képzelte magát, te senki se vagy! Én akartam, hogy sose érezd magad olyan biztonságban minden egyes nő ágyában, mint az apád. Neked csak egy nő lehet az életedben, érted? Egy komoly, megfontolt, tanárnő, vagy orvos. Egy tiszta nő. És csak akkor, ha a kezében lesz a diploma. Fésülködj meg. Keféld le a ruhádat. A kalapodat is keféld le. Vastagon van rajta a por. Indulj! És vissza se nézz! Szaladj! Menekülj! Előtted az élet! (A fiú kifut. Miután kiment, az anya belép a kicsi, rendetlen, poros, kosarakkal és hímzőfonállal teli szobába, és keresni kezdi a fiát.)

ANYA: Fiam! Fiacskám! Lekésed a vonatot! És még el se búcsúztunk egymástól. Ó... egyetlenem... reményességem... elment... elment. Már elment... mindennek eljön az ideje... Attila! Nézzél vissza... itt vagyok már... csak az árut szállítottam le. Pénzt is hoztam... elszaladt. Mintha kergették volna... hát elment... elment... (Szín elsötétül.)

(Mikor kivilágosodik, ismét a peron.)

HANGOSBEMONDÓ: A jobb első vágányra vonat érkezik. A jobb első vágányra vonat érkezik. A sínek mellett, kérjük, vigyázn!

SALAMON: Nyitják már a kijáratot is. Akkor hát... indulhatunk... nem valami nehéz ez a bőrönd. Pedig ezután ruházkodnod kell. A főiskolán ilyen kabátban nem lehet járni. Az anyád persze azt hiszi, ha nem ad rendes ruhát, majd nem néznek meg a nők. Mondd, hogy bírtad ki mellette ennyi ideig?

ATTILA: (Ki akar szaladni az ajtón, de mikor látja, hogy apja is utána megy, visszazalad és vár. Salamon megáll a háta mögött. A megérkező vonat önti magából az embereket. Egy szép, fiatal nő megáll Attila mellett.)

TEKLA: Attila! Kit vársz?

ATTILA: Senkit, Tekla.

TEKLA: Gondoltam, hogy találkozni fogunk, de hogy már az állomáson... Engem is rajzszakra vettek föl. Te tudod már, hogy hol a kollégium?

ATTILA: A fiúkollégium csak egy hónap múlva lesz kész. A lányoké, úgy tudom, már üzemel.

TEKLA: És addig te hol leszel? Mért nem adtál be rögtön kérvényt vagy föllebezést, hogy neked nagyon fontos, neked a szeptemberi hónapra is kell kollégium. Már holnap be kell menned, és intézkedned kell. Majd én is megyek veled. Te semmit se változtál.

SALAMON: Engedje meg, kedves kisasszony, hogy bemutatkozzam. Salamon Péter vagyok, Attila édesapja. Majd nálam lesz ebben a hónapban Attila. Majd egy kicsit összehúzó magam. De te ezt nem is mondtad nekem, Attila. Kíváncsi vagyok, pénzed van-e albérletre?

TEKLA: Attila minden pénzét hazaadta. Az édesanyja beteg volt. A bácsi nem falun él?

SALAMON: Eltalálta. Engem a feleségem elüldözött. Igen. Elüldözött... Nem kell elrohannod. Magácska biztos megértene engem...

TEKLA (Attilához): Igen, megértelek, Attila... Bízom benned, Attila... Tehetséges vagy!

(S z í n v á l t o z á s .) Közben megint elsötétül kissé a színpad.

Szín: A főiskola folyosója.

TEKLA: Na! Most már megnyugodtál? Érzed már, hogy te vagy köztünk a legtehetségesebb? Mindenki a te rajzodra volt kíváncsi. Boldog voltam, amikor azt mondta a Sovány, hogy sokkal tehetségesebb vagy mint én... De téged semmi nem érdekel... semmi. Teljesen le voltál tör-

ve eddig, mert téged még észre sem vesznek... de hát most hallhatad... Megdicsőülhettél. Legalább most látszana rajtad, hogy boldog vagy...

ATTILA: Itt mindenkit csak az érdekel, hogy ki milyen tehetséges. Mindenkinek van valamilyen tökéletesített készüléke, amivel a legpontosabban megállapítható, hogy kiben mennyi a tehetség. Eddig én is erre pályáztam. Egyszerűen csak meg akartam mutatni, hogy én is tehetséges vagyok. Hogy én is ember vagyok. Egyre megy.

TEKLA: Te!... Itt jön az apád.

ATTILA: Menjünk... biztosan ő is megérezte, hogy tehetségesnek mondták ma. Az ilyen futótűzként terjed, mint az ellenkezője is. Ha Sovány ma azt mondja nekem, hogy nincs elég élettapasztalatom, nincsenek élményeim, te is elkerülnél, mintha legalábbis azt mondta volna, hogy nincs elég eszem, kérjek kölcsön valakitől.

TEKLA: Észrevett már...

ATTILA: Na és... (Elmennék.)

SALAMON (kérdőzősködik az álldogálóktól): A fiamat keresem. Attilát. Salamon Attilát. (Egy fiatalemberhez): Szólna kérem Salamon Attilának? Én az apja vagyok. Épp most beszéltem egyik tanárjával...

FIATALEMBER: (Meghallgatja, majd továbbáll.)

SALAMON (egy lányhoz): Salamon Attila apja vagyok. Megmondaná neki, kisasszony, hogy itt várok rá?!

LÁNY: Nem mondhatom meg neki... hogy aztán velem legyen durva? Mért nem volt eddig is az apja? Most már hagyja magára... és én azt tanácsolom a bácsinak, a tanárokhöz se járjon be. Különben itt ment el a fia másodpercekkal ezelőtt, kár, hogy nem látta, hogy menekült maga elől... (Otthagya. Salamon elsiet a fia után.)

Szín: Tanterem. Attila és Tekla ide menekülnek be Salamon elől.

TEKLA: Sokszor az az érzésem, hogy te játszol.

ATTILA: (Hallgat.)

TEKLA: Az embernek őszintének kell lennie. Legalább magához. Nekem ez a véleményem... Te éled a köznapi emberek gondtalan életét, és közben abban reménykedel, hogy más is lehetnél... Tudod, nekem mi volt a legnagyobb csalódásom? Év elején ti választottatok meg KISZ-titkárnak. És most olyanokat hallok, hogy „visszaél a hatalommal”. Meg

„Hja, akinek hatalom jutott egyszer a kezébe, az elfelejti a közösség érdekeit nézni.” Meg hasonlók. Pedig én annyira a közösségnek élek, hogy már nem is vagyok egészen ember...

ATTILA: Tekla! Neked nem szabad engem elhagynod, érted?!

TEKLA (értetlenül): Természetesen. Bennem bízatsz. Én csak értetek vagyok. Roppant bőkezű szeretnék lenni, de mivel semmim sincs, magamat osztom szét.

ATTILA: Nem érted? Hát nem érted?!... Én híres leszek. Én korán akarok nőszülni. Nekem kiegyensúlyozott élet kell, hogy alkotni tudjak. És szerelem. Azt hiszem, én nagyon tudnék szeretni. Tekla. A feleségemet a tenyeremen fogom hordani. Mindene meglesz. Nem kell neki elmenni dolgozni. Az lesz a feladata, hogy inspiráljon engem az alkotásban. Minden szava parancs lesz számomra, leborulok a lábai elé, és életre keltem a vásznon száz alakban.

TEKLA: Tehát azt akarod, hogy a nő a rabszolgád legyen?

ATTILA: Én szerelemről beszélek, nem rabszolgaságról.

TEKLA: Te azt akarod, hogy a nő teljesen adja fel az egyéniségét, nem?

ATTILA: Mondom, hogy én szerelmet akarok, és a nőmet a csillagokig emelni. Magamban hordom a képét, és kivetítem mindenüvé, és ő az én szememmel látja a világot, és azt szereti, amit én szeretek...

TEKLA: Értsd meg, Attila, a nő is ember. A nőnek is egyedül kell lélegeznie, és a nőnek is kell hogy mindenről véleménye legyen. Én például nem tudom elképzelni az életemet otthon, a férjem kenyerén, egy rakás gyerekkel és mindennapi pelenkamosással.

ATTILA: Minden szavamot kiforgatod. Neked egy olyan férj kell, aki mindennap rendszeresen ver, mert ha csak egy napot kihagy, te fellázadsz.

TEKLA: Minden brutalitást gyűlölök, a legkevésbé értem meg azokat a nőket, akik férjük minden szeszélyét kielégítik, csak azért, hogy mások előtt a boldogság látszatát keltsék. Szerintem az a boldog, akár férfi, akár nő, aki tud önmaga lenni. Lehet, hogy még akad itt-ott olyan lány, aki képes lenne eleget tenni a te követelményeidnek, de az csak átmeneti lehet. És neked is csak az az ember tud adni valamit, aki-ben van valami érték. A behódolás pedig nem érték.

ATTILA: Mondj le a KISZ-titkárságról, és garantálom, hogy rögtön más nézeteid lesznek.

TEKLA: Nem én akartam KISZ-titkár lenni, és én mindig az maradok, aki akarok lenni, szabad, független ember, mert az akarok lenni...

ATTILA: Egy nő legtermészetesebb életformája a házasság. Egy nő csak a házasságban tud teljesen föloldódni és ön maga lenni. A házasságban te is más lennél.

TEKLA: Más lennék, lehetséges, de nem értem, hogy én nem akarok egyelőre férjhez menni. Amíg nem tudom, hogy ki vagyok, és mennyit érek, addig nem! Mert csak egy férfi teheti azt meg, hogy kiműveli magát, kifejleszti magában az értékeket, aztán jöhetnek a kötelékek. És a férfi nem is vállal annyi kööttséget a házassággal, mint a nő. Ti azt várnátok, hogy egy nő adja föl az önállóságát, saját véleménye helyett a férje véleményét hangoztassa, a férjét segítse mindenkor az érvenyesülésben, ő maga pedig cseléd legyen. Egy nő tegye tönkre magát ha férjhez menésre szánja el magát?

ATTILA: Mit tesz magában tönkre? Így csak az beszélhet, akinek teljesen agyára ment a hatalom. Évezredes szokásokon nem lehet nagy szavakkal változtatni. És én nem kívánom, hogy föladd a szabadságod. Nekem a feleség azért kell, hogy társam legyen.

TEKLA: Azért kell, hogy kiszolgáljon. Hogy eléd tegye a reggelidet, és kikészítse a papucsodat.

ATTILA (*megragadja Tekla kezét*): Azért kell hogy megértsen. Ki értene meg jobban, mint... a feleségem.

TEKLA: Ne szorítsd annyira a kezem! Lehet, hogy megértelek. Lehet, hogy jobb lenne, ha másképp is néznélék, de én is önálló ember akarok maradni. Ha férjhez mennék — érzem, már nem én magam lennék a fontos. És nem tudnék annyit töltödni mások ügyes-bajos dolgaival se. És az is kell. Az én emberré válásomhoz az is kell. Adni is akarok.

ATTILA: Mondtam, hogy ne használj nagy szavakat! Tudod, mi vagy te?! Vénlány vagy! Nincs benned egy csöppnyi nőiség se, és hülyeség, hogy hatsz a férfiakra. Szépnek képzeled magad és okosnak, közben csak frázisokat csépsz.

TEKLA: Én, frázisokat? Mikor magamról beszélek, az neked frázis. Mert nem tudod nekem bizonyítani,

hogy van jövő a nő előtt a házasság után is, egy olyan férj mellett, aki csak azt akarja, hogy ő maga érvényesüljön.

ATTILA: Én a feleségemre is fogok gondolni mindig.

TEKLA: Kiforrotlan vagy még te is, és fiatal. Még te se tudod, hogy mire vagy képes.

ATTILA: Igenis tudom! Ha mellettem lennél...

TEKLA: Ha én?!

ATTILA: Festő leszek! Szétfeszítenek a bennemrekedt gondolatok, és ezer képet látok magam előtt. Feszenem kell!

TEKLA: Kamasz vagy még. Gyerek. Azt hiszed, mást nem feszít szét belülről valami belső kényszer?

ATTILA: Nagyképű vagy. Ha magamról kezdek beszélni, rögtön a saját nagyvonalúsággal hozakodsz elő. Megsúgom neked, egyáltalán nem vagy asszonyinakvaló.

TEKLA: Nem is akarok egyelőre asszony lenni. (*Teljesen higgadtan*): Majd holnap szólok a kollégium-ügyedben, azt hiszem, jót fog tenni, ha emberek között leszel.

ATTILA: Azért utál téged mindenki, mert csak úgy „kiosztod” az embert. Felülről, mint akinek isten tudja, mekkora hatalma van. Azt hiszed, tévedhetetlen vagy? Mert senki nem akar szembezállni veled. Hagyják, hogy ilyen begyöpösödött nézeteket valljal. A nő igenis a házasságban teljesedik ki. És a férfiaknak csak azért van szükség a nőre...

TEKLA: Elmentem. Szia.

ATTILA (*kiabál utána*): Tekla, Tekla, nem úgy gondoltam! Gyere vissza! (*Egyedül van; tehetetlenségében csapkod.*)

(*Színváltás.*) Ismét a mában vagyunk.

Szín: Az első képé; tehát: Attila szobája.

ATTILA: (*El akar osonni a vendég elől.*)

SALAMON: Ne menj most el! Ne légy örült! (*Visszahúzza; a vendéget ragadja meg a másik kezével, s nagyon nyájas, meghunyászkodó hangon*): Kérlek, fáradj beljebb, Dávid elvtárs! Itt van a fiam is. Majd ő megmutatja a képeit, na mit mondtam, nem csalódhatsz benne... de előbb igyunk egyet. A pogácsát is, Attila. Valódi egri bikavér. Remélem, elmész a kiállításra? Attila, nem küldtetek meghívót? De hát, hogy tehetetek ilyen? Mikor ha-

tározottan mondtam, hogy Dávid elvtársnak küldjétek!

DÁVID: Meg fogom nézni majd a kiállítását, feltétlenül. És ezek a képek nincsenek a kiállításon?

SALAMON: A fiam nagyon igényes, tudod... nem adta ezeket. Nézd meg ezt a női aktot... ez nem sematikus kérek, és látod, ezt a hidrészetlet, látod, ez volt Párizsban kiállítva. Ezt kétezer forintra értékelte annak idején a zsűri. Na, válassz egyet magadnak. Neked melyik tetszik? Akármelyiket választhatod. Attila csak örülne neki. Hozzáértő ember birtokában lenne ez a szép kép... őszintén szólva nekem ez a sötét tónusú kép nem tetszik. Attila pedig ilyenekkel próbálkozik mostanában... a hozzáértők szerint nagy reménység. Tudod, újat alkot ezekkel. Nézd meg a színeit. Én ugyan a tájképeit jobban szeretem, az kiegyensúlyozottabb szerintem, de ennek jövője van. Vagy inkább egy munkásfigura tetszik jobban? Erő van benne.

DÁVID: Igen... igen... a konstruktivista iskola látszik rajta.

SALAMON: Helyben vagyunk. A fiam is odavan a vitáért. Ez, kérek, olyan jól tudja, hogy melyik mester melyik iskolát követte, és a mai festők hogy festenek. Persze én mindehhez már nem értek semmit, de ő... Pedig falun nőtt fel... ezt is megírhatod kérek. Lakatos is volt, sztahanovista, mielőtt a főiskolára került. És a képei is mesterművek. Csak sajnós, irigykednek rá a többiek. Tudod, nehéz bejutni a klikkbe. Amíg egy festő beérkezettnek hiszheti magát, a poklokra kell szállnia. Azt hiszed, a fiam jár szórakozni? Nem jár. Csak fest. Ez a szórakozása.

ATTILA: Hagyja, apám... szeretném, ha megnéznéd a képeimet, és mondd meg a véleményedet. Ezek természetesen a régi képeim. Az újak a kiállításon vannak.

SALAMON: Na mit szólna hozzájuk? Megmondtam neked, hogy nem fogsz csalódnani bennük.

DÁVID: Ez nagyon bensőséges... igen, ez is kifejező... gyönyörű! Egyenesen lenyűgöző. A Balaton akarad naplementekor ábrázolni, ugye?

ATTILA: Igen, a naplemente. Fiatalember szemével. Mikor még bársonyos a táj, és rejt még reményeket a holnapután is. Ez a naplemente öregember szemével.

SALAMON: Nem szeretem, Attila, mi-
kor ilyen hülyeségeket beszélsz itt

összevissza. Hallgass te csak rám. A mai kornak nem ilyeneket kell kifejezni, hogy naplemente öregeknek és fiataloknak, hanem azt, amit a valóságban szoktál is ábrázolni, hogy gyár hajnali fényben, gyár munka után.

DÁVID: És gyár az éjszakai műszak alatt. Szóval lenyűgöző. Gyönyörű! Igen... nagyon érdekes... és hol tanultál te rajzolni?

SALAMON: Attila mindig tehetséges rajzoló volt. Mindig kiállították a rajzait már az iskolában is. Csak tudod, egy kis elismerésre volna már szüksége. Azt mondom, válassz ki magadnak egy képet, amelyik a legjobban tetszik neked, és otthon legálább, amíg írod a cikket a fiamról, addig meg-megnézegeted.

ATTILA: Mi a benyomásod róluk?

DÁVID: Hogy mi a benyomásom? Szépek... csak a színekkel szerintem túl szuveréne bánsz.

ATTILA: Az természetes.

DÁVID: Nekem szokatlanok. Persze, te lelkieket akarsz kifejezni velük, de valahogy nem jönnek ezek itt ki. És az a híd is. Lélektelen. Egyszerűen van megcsinálva, de merev.

ATTILA: Úgy is akartam. Az Erzsébet-híd, amikor még nem fűződött hozzá az emberek reménysége.

SALAMON: Marhaság. Mondom, hogy mindig marhaságokat beszélsz. Tudod, kérek ez a készülő Erzsébet-híd. Több változatban is megvan. Nézd meg a színeit...

ATTILA: És az aktjaimhoz mit szólna?

DÁVID: Teljesen sötét az egyik oldal. És mit akartál azzal, hogy úgy eltakartad az arcukat? Mintha fátyol lenne rajtuk.

ATTILA: Hogy az ember még akkor is eltakarja magát, amikor ki akar tárulkozni. Talán akkor a legjobban.

SALAMON (nevetve): Jó, mi? Mindig mondtam neked, hogy ne magyarázd meg a képeidet. Én sokkal jobban meg tudom őket fogni, mint a fiam. Ha engem hallgatsz, rögtön rájössz, hogy ezek remekművek!

DÁVID: Kevés a figurális alak. Azt látom, hogy anatómiailag tisztában vagy velük, de ne ilyeneket magyarázz bele, hogy az ember eltakarja magát. Ábrázolj egy munkást, aki megfeszül a munkában, na nem, ne érts félre, nem az izmait akarom látni, hanem azt a monoton-ságot, azt a ritmust, egyúttal belső kényszert és külső nyomást, amit minden ember érez, ha reggeltől estig dolgozik.

SALAMON: De a képekről mi a véle-

- ményed? Tetszenek, vagy nem tetszenek? Először azt mondtad: gyönyörű! Lenyűgöző! Most meg mindent kifogásolsz.
- DÁVID: El kell mennem.
- SALAMON: Melyiket választod? Nézd, ezt már egyszer zsűrizték és 2600-ra értékelték.
- DÁVID: Nekem ez a női akt kell. És majd úgy fogom nézni, ahogy Attila elmagyarázta.
- ATTILA: Örülök neki. Nekem is az tetszik. Tessék... csak tudod, én azt akarom, hogy a munkában ne az erő domináljon, persze sokat kell még fejlődnöm ahhoz, hogy kellőképpen ki tudjam fejezni magamat.
- SALAMON: Attila, hozz még egy kis szíverősítőt. Meg pogácsa is van a konyhában.
- ATTILA: (Ki.)
- DÁVID: Mennem kell, nem, nem, köszönöm.
- SALAMON: Tudod, hogy bomlanak a fiamért a nők? Pedig látod, milyen csúnya. Az anyjára hasonlít.
- DÁVID: Salamon bátyám, talán erre megyek, hogy találkozhatssam Attilával.
- SALAMON: A cikked persze megjelenik a fiamról?
- DÁVID: Csak az a kérdés, mikor fér bele a lapba.
- SALAMON: Azt mondd, hogy mikor fér bele? Hát tegyed bele!
- DÁVID: Nem olyan egyszerű az, Salamon bátyám.
- SALAMON: Nem sajnálok én semmit tőled, kérlek szépen... Nekem a fiam a legfontosabb... és láthatad a képeit. Párizsban állított ki. Csak egyszer valaki írjon róla, mondom, hogy nagyot ugrik a fiam.
- ESZTER: (Bejön, és rendezgetni kezd.)
- SALAMON: Kérlek, Dávid elvtárs, akkor mégis, mikor lesz benne az újságban?
- DÁVID: Természetesen majd valakit föl fogok kérni, egy műértőt, én magam nem vállalkozhatom minden cikk megírására, és majd meglátjuk... hát ebben maradunk...
- ESZTER: Oh, Dávid elvtárs! Mért nem mindjárt Mózes?
- DÁVID: Nevetni fog. Mózes vagyok. Dávid Mózes.
- ESZTER: Akkor mindjárt modellt ülhet a férjemnek, mert ő most Mózes alakjával birkózik. Foglaljon helyet. Ide talán, vagy ide? Attila szívem, hol lenne neked a legjobb?
- SALAMON: Természetesen itt. Foglalj itt helyet, Dávid elvtárs. Eszter, főzél egy feketét?
- ESZTER: Hogyne, nagyon szívesen. (Kibilleg.)
- DÁVID: Boldog lehetsz, Attila. Eszter... még a neve is művésznév. Eszter. Hol ismerkedtetek meg kérélek, Pesten?
- ATTILA: Beugrott hozzám az ablakon.
- DÁVID: Nagyon jó. Asszonyom, jó, hogy jön. Épp most kérdeztem a férjét, hol ismerkedett meg magával?
- ESZTER: És mit mondott?
- DÁVID: Hogy beugrott hozzá az ablakon. Ha énhozzám is beugrana egyszer egy tündér. Hát ezt meg kell írnom. Ez nagyon jó. Ötletnek se rossz. Majd máskor magukhoz jövők felüldülni, meg ötletekért.
- ESZTER: Átfogtam a lábait, így ni, és azt kérdeztem: utálod az apádat?
- DÁVID: Miért?
- ESZTER: Mert olyan puszkaporos a hangulat, ha együtt vagytok. Fogd csak meg a homlokom... itt parázslík az arcom, kétoldalt van a két karom, s ha becsukom a szemem, csak téged látlak. Egyedül csak téged.
- ATTILA: Eszter, én megtiltom!
- DÁVID: Bocssátsatok meg, én azt hittem, játék.
- SALAMON: Hát persze, hogy játék. Eszter színésznőnek készült. Tudod mit mondok én neked, Dávid elvtárs? Mondok én neked egy jobb témát is. Öt évvel ezelőtt az Eszter kezét megkérte egy repülő, a fiam meg én.
- (Színváltás.) Idő: Öt év eltelt.
- Szín: Salamon szobája. Reggel van. Öltözködnek.
- SALAMON: Hálóging nélkül hogyan engedhetett el az anyád? Meztelenül meg fogsz fájni. És amit két évig kerestél, azt hová tetted? Az ember, ha igénytelen, leszokik a tisztálkodásról is. Mikor mostál lábat?! Ez a zsebkendő? Katonakoromban a kapcám külön volt, mint ez a micsoda... Megáll az ember esze... A huszadik században úgy tudnak járni egyesek, mintha ruhára se lenne szükségük. Mint a vadak. (Borotválkozik, öltözik, kölnizi magát.)
- KÓSNÉ: Jó reggelt... behoztam a reggelt...
- SALAMON: Kedves Kósné, bemutatom a fiamat. A főiskolára fog járni.
- KÓSNÉ: Jöjjön csak, jöjjön, megmutatom a szobáját. A legszebb szobám ebben a házban. Mindig odasüt a nap. A kilátás is gyönyörű. Onnan

- aztán lehet szépeket festeni. (*Megmutatja a szobát.*)
- SALAMON:** Látom, jótékonykodik. Nos, ahogy megbeszéltük. Kifejezetten erre a hónapra. Nekem nincs kidobni való pénzem... Á, az Eszti-ke is itt van... Mikor jött haza, ha szabadna kérdeznem?
- KÓSNÉ:** Éppen most.
- ESZTER:** Csókolom anyukám, csókolom Salamon bácsi.
- SALAMON:** Csókolom a kiskacsóját... Szebb, mint valaha... A fiam... engedje meg, hogy bemutassam.
- KÓSNÉ:** Kiadom a szobádat erre a hónapra. De csak erre a hónapra, Salamon úr. Senki másnak nem adnám, csak magának. Ha Esztim férjhez megy, ez a szoba az övéké lehet.
- ESZTER:** És ha ebben a hónapban megyek férjhez?
- KÓSNÉ:** Bárcsak látnám!
- SALAMON:** Az anyagi részét is szeretném rögtön elintézni, kedves Ilonkám.
- KÓSNÉ:** Máris megyek. (*Kósné és Salamon kimennek.*)
- ESZTER:** Nézze meg a lemezjátszómat. Elromlott... Nem! Újra szól. Mit tegyek föl? Szereti a zenét? Én nagyon szeretem. Én mindent szeretek. Mindent. Olyan borzasztó. Ugye, maga falusi?
- ATTILA:** Igen.
- ESZTER:** Úljön le. Pedig az édesapja olyan, mint egy igazi úriember. Már úgy értem, ahogy régen elképzelték az úriembereket. Sose beszélt magáról. Ugye, maga gyűlöli az apját?
- ATTILA:** Honnan tudja?
- ESZTER:** Tudom. Látszik az. Olyan puszkaporos a levegő, ha együtt vannak. Csak ébredő lángocska kellene, és minden porig égne. Én ezzel a várossal vagyok úgy. Megyek a kitalposott köveken, és arra gondolok, hogy itt még a levegő is megfojt. Az édesapja nekem állást ígért. Nagyon befolyásos ember. Tisztviselői állást ígért. Lehet, hogy úgy valaki el is venne feleségül. Öt év múlva emelnék a fizetésemet ötven forinttal, tíz év múlva megint ötvennel, minden második évben kifordítottan a télikabátomat, a tanácsházát is befesténék tíz év múlva, talán pirosra. Mit gondol? Vagy kékre? És egy új főnököt is kapnék tíz év múlva, nem igaz? Lehet, hogy fiatal. Hiszen Salamon bácsinak is nyugdíjba kell egyszer menni. Maga persze nem gondol ilyenekre.
- ATTILA:** Egyszer lefestem magát.
- ESZTER:** Salamon bácsi is lefestett egyszer.
- ATTILA:** Nem!
- ESZTER:** De! Aktot akart csinálni először... Különben nagyon rendes ember.
- ATTILA:** A faluban úgy emlegetik, hogy a „bukott jegyző”.
- ESZTER:** Na és! Bukott jegyző! Egész jó...
- ATTILA:** Én meg a bukott jegyző fia voltam. Az apám volt a példa azoknak, akik lebuktak a negyvenes években, azoknak is, akik lebuktak az ötvenes években, mert... „Lám, a bukott jegyző is... lám a bukott jegyzőnek is sikerült...”
- ESZTER:** Maga mért nem nevet?
- ATTILA:** Maga mit nevet?
- ESZTER:** A bukott jegyzőt.
- ATTILA:** Én megfogadtam, hogy soha nem nyúlok más pénzéhez. Én soha nem kezelnék pénzt, érte? És emberek ügyes-bajos dolgait se intézném. Ha az emberben felelősség van, nem teheti.
- ESZTER:** Azért, mert a bukott jegyző fia? Hát ez nagyon jó.
- ATTILA:** Ne nevelsen. Érettségi után volt a faluban hivatali állás, és a pénz is jól jött volna, de mivel én a bukott jegyző fia voltam, fölvetek egy lányt, aki épp hogy kijárta a nyolc általánost...
- ESZTER (nevet):** Akkor oda én is elmegyek... álláshalmozó leszek...
- SALAMON:** Látom, fiam, értesz a lányok nyelvén. Hogy maga milyen simákat tud nevetni, Eszti-ke, az embernek meghozza a kedvét, biz' isten.
- ESZTER:** Hát hogyné, mikor azt mondja, hogy a „bukott jegyző” fiát... Jaj istenem... ez hirtelen nem is tudtam... de ez igazságtalanság! A gyerek nem bűnhődhet az apa bűneiért...
- ATTILA:** De igazság! Bűnhődjön, ha egyszer odadobták prédának... bűnhődnie kell.
- KÓSNÉ:** Salamon úr, a visszajáró pénz. Jöjjön, igyon egy kupicával. (*Kimennek.*)
- ATTILA:** Semmire nem érzem alkalmasnak magam... Valami nagy-nak, fölemelőnek kellene történnie velem, hogy szabadabb lehessen.
- ESZTER (átkarolja a fiú lábát):** Mondta már neked valaki, hogy nagyon férfias vagy? Felelj... és ne félj tőlem. Én is olyan vagyok, mint a többi lány. Éppen olyan szeretnék lenni, mint a legtöbb. Szívesen járnék hivatalba is, vagy gyárba... és egyszer talán úgy fogok élni, mint

a legtöbb nő. Talán gyerekem is lesz... férjem, aki megbecsül...
ugye nevetni kell rajtam.

ATTILA: Csak folytassa.

ESZTER: Nincs tovább. Én csak azt szeretném... úgy akarok élni, mint a többi asszony.

ATTILA: Hát persze, hogy úgy fog élni. Legközelebb megmondom az apámnak, hogy olyanok a képei, mint a lepratanya. Persze, neki könnyű, azt hiszi, az anyám befolyása alatt álok, azért beszélék így, s majd elmúlik. Igyekszik gyengéd lenni hozzám és nagylelkű. Külön szobát bérel, érdeklődik a tanulmányaim felől, majd bejár a főiskolára a tanárimhoz, s úgy fog kezelni, mint egy kisdíákot. A tanárok meg félrehúznak és felelősségre vonnak, amiért az apámat nem tisztellem eléggé. Én az apámat megvetem. Gyűlölöm az apámat. Itt még nem ismerik. Megtévesztő az arca, sima a modora, kedveskedő, nyájas, célt tud kitűzni maga elé, de az eszközökben nem válogat. Mindig ő a mártír, mindig ő a félreállított, valójában az összeköttetéseiben van az ereje. Még hitelt adnak a szavának. És ő könyörtelen.

ESZTER: Sokféleképpen lehet élni, én tudom. Maga úgy akar élni, mint az apja.

ATTILA: Nem! Soha! Én mindig becsületes akarok maradni.

ESZTER: De ha nincs ereje hozzá?! Mindenki becsületes akar maradni, mindenki. A becsülethez bátorság kell. Semmi más. Hiszen a törvényeket mindenki ismeri. De a szegénységet, a félreállítottságot már senki nem akarja osztályrészül. Én se. Én rájöttem arra... ha az ember nem tud megbirkózni az emberek elítélésével, akkor rájuk kell hagyni. Pszt. Az anyám majd igyekszik mindentről kifaggatni, csak mindent rá kell hagyni, Szia!

ATTILA: *(Átmevő bőröndjéért apja szobájába, majd visszamegy saját szobájába.)*

KÖSNÉ: Hogy magának milyen aranyos édesapja van, fiatalember! Ha nekem valaha ilyen férjem lett volna, a világ legboldogabb asszonya lettem volna. Tudja, milyen uram volt nekem? Húsz évig gyűjtöttünk erre a házra. A vége az lett, hogy csak a konyhában háltunk. A pénzt, amit keresett a nyugdíjon kívül, eldugdosta, hogy ne tudjam elkölteni. Soha nem vett a gyerekeinek csokoládét. Soha nem kérdezte meg tőlem, fáj-e valamim? Nem tervez-

tünk mi együtt soha. Láttá a lányomat? Ugye, gyönyörű? Talán az is a baja. Mert higgye el, a szép nők nem lesznek soha boldogok. A ruháit rakja be a szekrénybe... *(Áthúzza az ágynak.)* Rakódjon be a szekrénybe... Csak a könyveit hozta el magával? A ruháit hol hagyta?

ATTILA: A ruháimat... az állomáson hagytam.

KÖSNÉ: Inkább a könyveket hagyta volna ott. Akkor menjen, most, azonnal, és hozza haza. Legyen minden a helyén, ezt tanulja meg. Menjen szépen a ruhákért.

ATTILA: Igen... megyek. *(Leül.)*

KÖSNÉ: Azt mondta, az állomáson hagyta a ruháit. Csak nem akar állandóan ebben a kifakult öltönyben járni?

ATTILA: Igen.

KÖSNÉ: Ki az anyja magának?

ATTILA: Bedolgozó. Beteg.

KÖSNÉ: És az apja? Az apja nem vesz magának?

ATTILA: Apám nincs! Nincs apám!

KÖSNÉ: De hiszen úgy hasonlítanak egymásra, mint egyik tojás a másikra. És hogy könyörgött, hogy adjak szobát, mert maga nagy művész, nem lakhat együtt magával, nem akarja zavarni az alkotásban.

ATTILA: Nincs apám! Nem kell! Nem volt apám!

KÖSNÉ: De hát hogy beszél maga az apjáról?

ATTILA: Nem volt apám! Nincs! Nincs! *(Kiront.)*

(Színváltás.)

Szín: Attila albérleti szobája. Éjszaka.

ATTILA: *(Ébren alszik szobájában. Valaki megkopogtatja az ablakát. Majd újra kopognak.)*

ATTILA: Ki az?

ESZTER: Én. Nyissa ki!

ATTILA: *(Félszegen, félve botorkál oda, majd kinyitja az ablakot.)*

ESZTER: Ne féljen. Visszajöttem. Bemegetek?

ATTILA: Hol akar bejönni?

ESZTER: Itt. *(Belép az ablakon.)* Ne féljen. Tőlem fél? Én... nem tehetek róla... Az ablakot be kell csukni. Jó, hogy nem ég a villany.

ATTILA: Jó.

ESZTER: Ideülök az ágya szélére. Jöjjön, üljön le.

ATTILA: *(Leül, majd félve megérinti a lány vállát. A lány két kezével elkapja a fiú kezét, és ráhajtja a fejét.)*

ESZTER: Visszaszöktem. Űgyse bírnam tovább. Bezárna űjra, és az rémes. Én az iskolában mindig jeles voltam. És most csak tizenhét éves vagyok. Csókolj meg... Tudom, hogy férjhez kell mennem. Nincs más megoldás... tizenhét éves vagyok, és a városban már mindenki ismer... Te érted ezt? Pedig én érzelmileg csak tizenhárom éves vagyok. Pontosan annyi idős, amikor... amikor először mentem tánciskolába. Azt hittem, akkor lesz a legtöbb táncosom. A nővéremmel együtt mentünk. Ne-ki komoly udvarlója akadt, férjhez is ment. Én meg... mindenkinek hittem. Könörögtek, imádtak, volt egy négerem is... ne hidd, hogy mindenkinek mindent elmesélek. Csak neked. Elhúzódom tőlem, pedig érzem, hogy megértesz. Még tizenhárom éves se voltam. Mit tudtam én akkor. És a nővéremnek komoly udvarlója akadt. Mindig megvert az anyám... Aztán sírt, hogy csupa seb vagyok. És én másnap csak hajnalban jöttem haza. Csak tizenhárom éves voltam. Még munkára se vettek fel. Itt van az arcom... szép vagyok, ugye? Csókold meg a homlokom. Ha akarod, megmutatom magamat. Itt van a két karom. Érzed? Hajtsd hátra a fejem... érzed a bőröm ízét? Mért félsz tőlem? Min töprengsz?

ATTILA: Mért nem mondd már, hogy mit csináljak?! Meddig állsz itt tétlenül? Annyit mondj legalább, hogy megértesz... hogy kellek...

ESZTER: Látod, ezért tartozunk össze. Neked azért kellek, hogy hódítani tudj, nekem meg azért kellesz, hogy ember maradhassak. Én olyan vagyok, mint aki a kapualjban vár a szerelemre, és idegen férfi ágyában sír fel a kedvese után.

ATTILA: Volt egy örült nagy szerelmem, Teklának hívták, hasonlított anyámra, ő üzent, hogy meg akar ismerni, és amikor bemutatkoztam neki, elnézett mellettem, és másokhoz beszélt. Ha melegre és szépre szomjazik az ember, akkor saját magába néz, és sír.

ESZTER: Pesten mindig egymagam vagyok. Mit ér az élet, ha jövőről, célról nem beszélhetsz senkivel. És ha hazajön a férfi, kiter eget. Megfoszt minden ellenállástól. Megfoszt a szabadságottól, mert attól a pillanattól kezdve, hogy elfogadtam a lakását, elfogadtam filléreit, amit kosztra költöttem, megvásárolt. Saját tulajdona vagyok, és még ő van fölháborodva, ha szót emelek. Mert

nekem se mindegy, hogy kivel vagyok, és az sem mindegy, hogy embernek néznek-e, vagy csak megvásárolt árunak. Két ember vagyok valójában. Egy lázadó és egy megalázkodó. És hogy mikor melyik vagyok igazán... ki tudja azt?

ATTILA: Mikor már azt remélem, hogy bennem a gyűlölet külön ég és láng-ra kap, akkor jelenik meg előttem Tekla, és azt mondja, mosakodjam meg, és használjam a zsebken-dőm... Egy lány, aki engem szeret...

ESZTER: Csak ne lenne olyan hosszú az a nyolc óra... és látna tengert is az ember, vagy havasokat, és tartozna valakihez az ember, talán könnyebb lenne tiszta lánynak maradni.

ATTILA: Tekla volt az én egyetlen nagy szerelmem. Tiszta volt, és szeretett engem, álmomban mindig vele vagyok...

ESZTER: Gondolj arra, hogy messziről látnak minket. Hogy te meg én egymásért élő szeretők vagyunk. Gondolj arra, hogy én vagyok Tekla.

ATTILA: Rajtunk megbotránkoznak az emberek. Egy holdrajongó és egy gyűlölködő. Ki kell söpörni őket. Ezt mondják majd. De mi fölördítünk: ne még, hiszen *gyerekek* vagyunk! Kérem, mi még az életéről semmit se tudunk... nőm csak a rendet, a törvényszerűt szereti az életben, a szépséget, a csodát... én pedig a megbotránkozást és gyűlöletet... Megbocsássanak, énbennem minden érzés olyan ellentétes, hogy megmérgezi a sejtjeimet. De nőm, a kedves! Ő hiszi a hihetetlen, és megbocsát a megbocsáthatatlannak is... Látod, csak a porban tudok térdelni. Olyan alázatos vagyok már, hogy a bosszúm is bocsánatkérésnek tűnik. Űgy megyek végig az iskola folyosóján, mintha bocsánatot kérnék azért is, hogy élek. A fiúk röhögnek rajtam, és a lányok nem mernek szólni hozzám. Attól félnek, hogy hálából a nyakukon ragadok. Te... (*suttogva*) Én még egy lánynyal sem beszéltem úgy, mint veled.

ESZTER: Nem akarsz Pestre utazni? Még van egy érvényes jegyem. Sokan voltak a vonaton, és nem kezelte a jegyszedő.

ATTILA: Valaki van a szomszéd szobában.

ESZTER: Á, ne félj. Csak anyu forgo-lódik az ágyában. Rossz egyedül állni itt... hogy is hívnak? Ja,

Attila... gyere, a harisnyám oldd ki!

ATTILA: *(Keresgéli, hol kell a lány harisnyáját leengedni.)*

ESZTER: *(Feljebb húzza a szoknyáját, hogy látni lehessen.)*

ATTILA: Te csak a bűnt ismered... nem ismeresz megállást, csak bűnt... S úgy érzem, nekem már több vagy, mint Tekla. Talán éppen azt érzem, ki sem bírom. Meg kell hogy legyen, hiszen te is akarod... Ha valóban meghalok, úgyszintén, hogy megtörtént-e, vagy elodáztam. S talán még érdekesebb, ha félbemarad. Valamit itt hagytok neked. Egy fájó kérést, amit teljesíthettem volna, de így akartam... de én valóban úgy érzem, hogy nemsokára meghalok. És még semmi különös nem történt velem. Határoznom se kellett még soha. Anyám megmondta mindig, mit kell tennem. Hogy kell viselkednem, hogy méltó legyek hozzá, és apám méltatlan hozzáam. Ha most meghalnék, még semmi jót nem élnék. Még nem tudom, mi a gyönyör. Tekla! Vigyél, fektess le.

ESZTER: Töröld meg a szemed, és fekdüdj le. Te drága! Te édes! *(Vetkőzteti.)* Ez a kabát olyan, mint egy kisdia kabátja. Láttam, hogy feszül rajtad, és hátul öv van, nyugodtan használhatnád úttörőing fölé.

ATTILA: Ne beszélj ilyeneket, Tekla.

ESZTER: Ezeket a fehér ingeket te mosod?

ATTILA: Én.

ESZTER: Majd én fogom mosni ezután. Kifőzöm és kikeményítem, s ha utána fölhúzod, akkor tisztának is látszik.

ATTILA: És a hátamra nem mondasz semmit?

ESZTER: Húzd ki magad. Ó, milyen sovány vagy, szegénykém..., és mondd, mért nem kellett... neked eddig a nő...

ATTILA: Tekla mindig olyan volt, amilyennek imádtam. Este, mikor becsuktam a szemem, Tekla levetette a ruháit, és mellém fektült. Azt mondta, aludjak, s én éreztem, ha csókol, nem beszélek ilyen marhaságokat! Ha valaki véletlenül belebotlik a tengerbe, okvetlenül úsznia kell, hogy meg ne fulladjon?... Én inkább megfulladok, de csak akkor úszok, ha akarok, érted? Ostobaság! Időpocsékolás!

ESZTER: *(Vetkőzni kezd, majd melléfekszik az ágyba. Szín lassan elsötétül.)*

Szín: Kósné szobája, a színpad jobb oldalán.

KÓSNÉ *(az ágyban ül. Időnként fölgúgyítja a villanyt. Majd az ablakhoz megy, kitarja, kinéz rajta. Tizenkettőt üt az óra. Bekopogtat Salamon ajtaján):* Salamon úr... Fekszik még? Vagy tán alszik is? Salamon úr... csak én vagyok...

SALAMON: Jöjjön beljebb, Ilonka. Üljön le... Hogy lehült a levegő. Szeptember vége, és akár fűthetnénk...

KÓSNÉ: Salamon úr! Nincs még itthon! Pedig megígérte, úgy fogadta, hogy ma sehova nem megy, sehova! Salamon úr! Nekem az az érzésem, hogy a pilótával ment el. Azzal a pesti pasassal, akit ide helyeztek le, vidékre. Elvitte a lakására. Mért ne, hiszen az mindenkivel elmegy... de ennek tudom a címét is... Borzasztó, ha az ember szólni se tud már senkihez. Megbolondulok így, egymagamban. Mondom, az az érzésem, hogy elment annak a lakására. Legalább egyszer utána kellene nézni, hogy merre jár, ha hajnalban jön haza. Mit csináljak vele, hiszen jobban már el sem verhetem... Úgy érzem, belezavarodok. Állandóan csak az jár a fejemben, hogy mit gondolnak az emberek rólam... ez a lány teljesen lejárát.

SALAMON: Fiatal még, nem tudja, hogy kellene élni... mi se tudjuk... mi se tudjuk, Kósné, hogy lenne jobb... A fiam, mit beszélt rólam?

KÓSNÉ: Na, még az is egy szép kis fiatalember. Azt mondja, hogy neki nincs apja... hallja? Maga nem hall semmit? Megjött... ez ő... És most mit csináljak vele?

SALAMON: Azt mondja, nincs apja!? Hát akkor mért fizettem én utána minden hónapban ötszáz forintot? El is költhettem volna magamra. Többet értem volna vele. Hiszen neki sincs haszna belőle. Nem tudom, az anyja hová tette. Minden hónapban ötszáz forintot... nem kis pénz csak úgy kidobni az ablakon. És neki nincs apja...

KÓSNÉ: Most megy be a konyhaajtón. Látja? Még a cipőjét is levetette. Ha részeg, agyonverem... Maga mit mond, Salamon úr, mit csináljak vele?

SALAMON: Lányom még nem volt. Nagyon sajnálom, Ilonka, egyelőre csak fiam van.

KÓSNÉ: Ha megint megverem... nem... nem... hiszen csak áll,

csak áll, és néz, és nem szól semmit. *(Szípigva kimegy, de Esztert sehol nem találja. Megint az ablakhoz rohan, kinéz rajta s lassan felöltözik.)*

ESZTER: *(Az udvar felől közelíti meg a konyhát. Sötétben botorkál.)*

KÓSNÉ: Hát te honnan kerültél elő? Hol voltál? Milyen meleg, ágszagod van...

ESZTER: Ugyan, maga mindig gyanúsít. Epp hogy éjfél elmúlt. Magának mindig ágszagú voltam. *(Pofon csattan.)*

KÓSNÉ: Megmondod, honnan keveredtél elő! Nem bántalak, ha megmondod, mire nézed a napot, mi akarsz lenni... Gyere a szobámba. *(Az óra most üt.)* Az ablak alatt valaki szerenádot ad, egy férfi hangja a „Csipkeharisnyás édes lány” című dalt énekli. *(A dal végén Eszti meg akarja nézni, hogy ki volt az...)*

KÓSNÉ: Nem gyújtasz villanyt... Honnan tudja, hogy neked csipkeharisnyád van?

ESZTER: Az egy dal. De ebben a házban még egy rádió sincs. *(Pofonokat lehet hallani, kiabálásokat, Salamon kidugja a fejét az ajtón, Attila megrémülve Eszti nevét hangoztatja.)* Akkor is elmegyek innen! Kiárúsítom magam! Rámszabadítok minden jampit, és azt teszem, amit akarok, mert azt teszem, amit akarok!

KÓSNÉ: Elhallgass már, szégyentelen, mit szól az a fiatalember is hozzád, aki itt lakik velünk... Az nem megy sehová férfi léteére, te meg elcsavargod a legszebb éveidet... *(Fölkeresi Salamon a szobájában):* Salamon úr... hallotta ezt...?

SALAMON: Mit? Én aludtam. Esztike itthon van? Hát akkor semmi baj...

KÓSNÉ: Teljesen tönkretesz ez a lány. Csak tudnám, kire hasonlít... Mondom, egyszer csak hazaállít. Kértem, mossa ki a bugyit meg a kombinéit, azt hiszi, van egy tiszta is neki? Mert a kisasszony olyan lusta, hogy nem szeret mosni. Előbb csak szépen akartam vele beszélni. Mondja meg szépen, hol akar dolgozni, mi akar lenni. Azt mondta, főelőadó.

SALAMON: Főelőadó?

KÓSNÉ: Erre úgy megvertem, hogy csupa vér volt az arca... gondoltam, legalább nem megy a héten sehova... Bújik az mindenhová. Higgye el, Salamon úr, úgy könyörög a férfiaknak szerelemért, mint a koldus az alamizsnáért. *(Sir.)* Én vagyok olyan megalázkodó típus,

meg gyengédségre éhes, és ahelyett, hogy hozzám jönne, hogy elmondaná, mi is bántja, mindig csak elcsavarog. Megint úgy elvertem, Salamon úr, hogy a bal karját emelni se tudja. Ahol értem, ott ütöttem. És, tudja, úgy áll ott akkor, mint aki nem tudja, miért kap... Ha rágondolok, még most is alig kapok levegőt. Teljesen kikészült a szívem. *(Kimegy.)*

ESZTER *(amíg Kósné Salamon szobájában van, Eszti Attilához lopózik):* Az a bal karom, vigyázz! Pszt! Most jön vissza. Nehogy elárulod magad!

ATTILA: Engem legalább nem ütöttek. ESZTER: Ugyan már...

(Tamburás legény a szín előtt énekel a szerelemről. Énekel, s tamburáját pengeti:)

„És a szerelem felröppintette őket oda, ahol csak ők ketten maradtak.”

(Zene.)

„Ki tudja, meddig tartott volna ez a fölfedezés, a kedvesre találás, ha vigyázó szemek nem kísérték volna őket...”

(Zene.)

ESZTER *(felkel. Búcsúzik a fiútól. Csókolja, a haját simogatja):* El kell mennem. Ha anyu észreveszi, képes téged is megverni.

ATTILA: Mocorgást hallok a másik szobában.

ESZTER *(kinéz a kulcslyukon):* Jön. Csinálj úgy, mintha aludnál. *(Elbújik.)*

KÓSNÉ: *(Benyit az ajtón, majd visszasiet. Eszter gyors mozdulatokkal magára kapkodja a ruháit, és kiugrik az ablakon. Alighogy kint van, Kósné benyit.)*

KÓSNÉ: Attila! Hé, fiatalember! Kis Salamon! Alszik... ez meg itt Eszti harisnyája... és mintha egy nő bugyi az előbb ide lett volna dobva. A kisszamár az ágyban. Kis Salamon! A lányom! Felébresztettem már, kérem... hol van a lányom?!

ATTILA: Az Esztike?... Nem tudom... elment... biztosan elment már hazulról.

KÓSNÉ: De itt volt? Ugye itt volt... Azt mondja, elment.

ATTILA: Igen, elment. Pestre. A vőlegényéhez.

KÓSNÉ: Nincs annak vőlegénye. És mikor ment el?

ATTILA: Nem tudom.

KÓSNÉ: Jó lesz, ha fölkel a fiatalúr, és elmegy az iskolába. Ha fest, hát

fessen. A lányom pedig ott alszik velem a másik szobában. Én tisztességes lánynak neveltem a lányomat, és nem arra, hogy kis ficsúrok eltekerjék a fejét. Majd megmondom az édesapjának... Nem tudom, mit szól majd az hozzá... Mikor ment el a lány? Hová ment megint? Az a lány tizenhét éves. Tizenhét... Én férjhez akarom adni, és nem utcanőt nevelni belőle. (Ki.)

Szín: Attila szobája. Pár héttel később.

TEKLA (*benyit*): Szia! Mért nem jöttél be?... Mi történt veled, Attila, felelj! Beszélj!

ATTILA: Voltál a kollégiumügyben?

TEKLA: Voltam.

ATTILA: Tekla!

TEKLA: Tessék.

ATTILA: Ábrázolón mi volt?

TEKLA: Mi lett volna? Bekérték a rajzokat.

ATTILA: Bekérték?

TEKLA: Be. Csak a tiéd hiányzott.

ATTILA: Most mit csináljak?

TEKLA: Ideadod, és beviszem. Délutánig adott haladékot.

ATTILA: Nem csináltam meg.

TEKLA: Nem csináltad meg?

ATTILA: Nem. Most mi lesz? (*Csend.*)

És... a kollégiumügyem hogy áll?

TEKLA: Sehogy. Októberben nem foglaltad el a helyed. Hiszen neked jobb itt. Hozzá idomultál. Kényelmes vagy, és csak a készit leszed.

ATTILA: Miért beszélsz így velem, Tekla?

TEKLA: Hogy beszéljek veled?

ATTILA: És neked mi bajod volt az apámmal?

TEKLA: Semmi. Te csináltál belőle ügyet. Veled foglalkozott mindenki az évfolyamon. Adtad a sértődötet. Nem álltál szóba azzal, aki az apádat megemlítette. Durva voltál, fölényes. Ki gondolta akkor még azt, hogy ez olyan salamoni szokás csak.

ATTILA: Ti is úgy könyveltek el engem, mint a bukott jegyző fiát...

TEKLA: Hol van az már! Ma egyszerűen arról van szó, hogy vagy megállsz a magad lábán, vagy olyan leszel mint az apád. Ha nem vetted volna még észre, megsúghatom, hogy mi már napirendre tértünk fölöttetek.

ATTILA: Lyukas a cipőm. Nagykabátom sincs!

TEKLA: Adjam oda az enyémet? Ne siránkozz! És dühösnek se kell lenned ezért másokra... dolgozz... még a szoc-segélyért se jöttél be...

Ugye, ötvenhétig volt otthon a faluban apád? Illetve ötvenhatban ment haza?

ATTILA: Igen, ötvenhétben jött vissza a városba. Nagylegény volt akkor, hogy ő nem csinált semmit ötvenhatban. Valóban nem csinált semmit.

TEKLA: És ötvenhatban miért ment vissza az anyádohoz?

ATTILA: Nem akart részt venni semmi bizonytalanságban... különben is honnan tudjam én azt... igazi kispolgár... és nem tőlem kérdezte meg, mit csináljon... mondom, igazi nyárspolgár.

TEKLA: A nyárspolgár te vagy. Az apád pedig enyhén szólva — szemét ember. Azt hiszi, ma is csak úgy lehet valamit elérni, ahogy ő megszokta — az ő világában: „kenéssel”, kézkezet mos alapon. Persze, van még jó pár hozzá hasonló életstílusú ember köztünk — de a fiatalok, sőt, a művészek között szerencsére kihalóban ez az állatfajta...

ATTILA: Mért mondod ezt pont énnekem? Én aztán igazán ismerem az apámat...

TEKLA: Azért mondom, hogy költözz el, amíg nem késő. Szedd össze a ruhádat, és vissza se nézz.

ATTILA: Mi a véleményed erről a képről?

TEKLA: Nem tudom. Nekem idegen, és most nem akarom kielemezni. Siess, öltözz, mennünk kell.

ATTILA: Még meg se mosakodtam.

TEKLA: Mosakodj meg. (*Rakosgatja Attila könyveit.*)

ATTILA: Hagyd, majd én magam.

TEKLA: És ez? (*Használt fehérneműt talál a szekrényben, majd visszadugja.*)

ATTILA: Már készen is vagyok. Menynyivel tisztább a fejem...

TEKLA: Ki az a lány, ott a fejed fölött?

ATTILA: Az... az Eszti.

TEKLA: Ki van mosva az inged. A nyakkendő is rendes. Eszti vette?

ATTILA: Nem.

TEKLA: Pár nap óta a kabátodon nincs öv. Ki vágta le?

ATTILA: Eszter. Éppen erről van szó. El kell mennem innen, érted? A te hajadra gondoltam mindig, a te csókot éreztem a számon, úgy látalak mindig, ahogy elképzeltetek magamnak, most már tudom, hogy te maradsz az egyetlen nő nekem, Tekla.

TEKLA: (*A csodálkozástól leül.*)

ATTILA: Igen, szeretlek. Most már tudom, hogy csak téged. Mondd azt,

hogy... te is. És már itt se vagyok. Azonnal beköltözöm a kollégiumba. Beszélj! Nem mondasz semmit?

TEKLA: Nem tudok. Azt hiszem, most nagyon okosnak kellene lennem, éppen most, hogy mind a kettőnket megmentsem. De én... művész akarok lenni. És talán másképp képzeltem a szerelmet. Ne érts félre. Hidd el, nekem több vagy, mint bárki más, akit eddig ismertem. De én nem is akarok szerelmes lenni. Hiszen tudod, egy nő élete a mosogatással kezdődik és mosogatással végződik.

ATTILA: Meglehetünk házasság nélkül is.

TEKLA: Nem! Ne érts félre. Nincs nekem semmi kifogásom azok ellen, akik vállalkoznak rá, de én az anyámnak megígértem, mielőtt meghalt volna, és... én magam is úgy érzem, ha megtörténne, a következő szerelmemnek mindent előről meg kellene magyarázni... de hát nem is erről van szó. Mi nagyon jó barátok vagyunk, és nekem nem is esik nehezemre, hogy mindig mellett legyek. Mindig, érted. Hiszen senkim sincs. Az apám újból meg-nősült, így szabadok vagyunk. Ő is, én is.

ATTILA (*megcsókolja Teklát*): Vigyél el innen, és soha ne engedd el a kezem. Én csak benned bízhatom eléggé, Tekla, senki másban. Te adsz értelmet az életemnek. Veled maradok, és minden úgy lesz, ahogy te akarod.

TEKLA (*megcsókolja Attilát*): Igen... minden úgy lesz, ahogy te akarod. De most mindenféleképpen el kell innen jönnöd. Menjünk!

SALAMON (*be*): Hát te? Nem vagy iskolában? Csókolom a kiskezét. Nagyon helyes, ha érte jön. Salamon vagyok. Vagy mi már találkoztunk is...

TEKLA: Bánáti Tekla vagyok. Igen, találkoztunk.

SALAMON: Nagyon ügyes, talpraesett nő maga, Tekla. Tetszik nekem. Attila, te el akarsz menni? Beszédem volna veled. Ha megengedi, kisasszony.

TEKLA: Tessék, én várok addig Attilára.

SALAMON: Főlöszleges. A fiam ráhallgat, kisasszony. Tudniillik nem szeretném, ha az ön családjába kerülne, akinek a fivére ötvenhatban fölforgató elem volt — enyhén szólva.

ATTILA: Mit beszélsz?! Tekla KISZ-titkár a főiskolán.

SALAMON: Az nem tesz semmit. Én tiszta ember vagyok, és még soha nem engedtem meg magamnak, hogy kétes értékű személyekkel barátkozzam. Ezt jó lesz megszívlelni, édes fiam. Ez is titka az eredményes életnek. Még jó, hogy időben felfigyeltem rá. A vasúti peronon nem is gondoltam volna.

ATTILA: Én csak azt tudom rólad, hogy „bukott jegyző” vagy, és a bukott jegyzőt, akit 43-ban kirúgtak, rehabilitálni kellett: a legmegbízhatóbb ember lettél felszabadulás után. A faluban utánad ítélték meg engem is. A bukott jegyző fia... Ha nőkre kellett a pénz, mért mentél felelős beosztásba? Az anyám nem a pénzedért ment hozzád. Te vetted el őt a földjéért. Mert akkor még sokat ért. Jobban ismerlek, mint Tekla, vagy mint a fivére, és ha kell, én fogok tanúskodni ellened. És elmegyek, vissza se jövök, viszem a holmimat is.

SALAMON: Tessék... tessék! (*Kidobálja a fiú könyveit, ruhadarabjait.*)

ATTILA (*csak félig szedi össze, majd nekidől a falnak, és sírni kezd*): Tönkretettél testben és lélekben. Idegileg roncs vagyok, és nincs egy rendes ruhám.

SALAMON: Nem is lesz. Könnyű vagy, és mindenki belédruág, vagy elsöpörnek. A nők is. Ez is itt. Mind, egytől egyig. Nélkülem pedig nem boldogulsz. Lányokra akarod bízni magad? Harcolni akartok énenellenem? Nekem nevem van, tiszta nevem. Még te mered mondani rólam, hogy érdekből házasodtam?! Önként mentem falura az anyád mellé, disznókat vakargatni...

ATTILA: Élősködni jöttél... henyélni jöttél! Negyvenötben azt hangoztatad: az elveid miatt rúgtak ki, közben pénzt sikkasztottál, és nőkre költötted.

SALAMON: Takarodj! (*Kilódítja.*) Ön is menjen innen, kisasszony!

TEKLA: A fivérem tanácselnök. És ő valóban tiszta ember. Ha kívánja, utánanézetek az ön múltjának.

SALAMON: De Tekla kisasszony, nem kell mindjárt a dolgokat félreérteni, hiszen egy apa, akinek a fia jövője áll mindig lelki szemei előtt, még attól is félti a gyerekeit, akitől nem kellene...

(*Színváltás.*)

Szín: Eszter szobája. Este.

REPÜLŐS: Kós néni, az Eszti eljön velem Pestre, és ott majd megesküszünk.

KÓSNÉ: Nem, édes fiam. Az Eszti nem megy veled Pestre. Itt fogsz vele megesküdni.
REPÜLŐS: Nekem mennem kell. Én nem tudok itt várni. Pesten megesküszünk. Jó? Eszti, felelj!
ESZTER: Ahogy anyu akarja.
KÓSNÉ: Vacsorát is csinállok nektek. Rendes ruhában, ahogy illik, Salamon urat meghívjuk tanúnak.
ESZTER: Ennyit te is megtehetsz. Hétfőn leutazol az esküvőre, és kész. Pesten hányszor megígérted, hogy elveszel, és nem lett belőle semmi.
REPÜLŐS: Hát jó. Hétfőn jövök. Nem kell vacsora se, megyünk vissza Pestre az esti gyorssal.
ESZTER: De kell vacsora. És ha meg-esküszünk, a nagyszállóban fogjuk tartani a vacsorát.
REPÜLŐS: Hogy az egész város lássa, te is fogtál egy palit.
ESZTER: Ha szégyellsz, ne vegyél el.
REPÜLŐS: Elveszlek. Hétfőn jövök. *(Kintről autóduda szól.)* Mennem kell. Itt vannak értem. Vizontlátásra. Te meg hétfőig maradj a feneke-den. Ne engedje sehova, Kós néni.
KÓSNÉ: Bízd rám, édes fiam. *(Repülés el.)* Látod, te buta. Nem is akárki. Repülőtiszt, jól keres, bejárja kül-földöt, ha csak mindenünnen egy pár harisnyát hoz neked, akkor sem jártál rosszul. Ha nem állok a sar-kamra, és elengedlek Pestre, nem lesz esküvő sohasem. Pedig én már eddig is sokat vesződtem veled, el- ismerheted. Salamon urat megké- rem a násznagságra. *(Ki.)*

(Három kopogás az ablakon.)

ESZTER *(kinyitja az ablakot, és been-gedi Attilát)*: Menj a fürdőszobába.
ATTILA: Sehová nem megyek.
ESZTER: Itt van anyám. *(Attila bemegy a fürdőszobába.)* Kijöhetsz, úgy lát-szik, elment a szomszédba.
ATTILA: Kik voltak nálatok?
ESZTER: Férjhez megyek. *(Csend. Majd.)*
ATTILA: *(Nagyon nevetni kezd.)*
ESZTER: Mit nevezsz?
ATTILA: Hogy... nem igaz...
ESZTER: *(Nevet.)*
ATTILA: Mit nevezsz?
ESZTER: Hogy igaz.
ATTILA: Nem igaz! Ezt nem teheted velem!
ESZTER: Mért nem tehetem veled?
ATTILA: Ez volt a repülős?
ESZTER: Eltaláltad!
ATTILA: Az nem tudhat úgy szeretni téged, mint én.
ESZTER: De tud.
ATTILA: Nem tud.

ESZTER: De... hidd el... én megmon-danám. Ugyanolyan önző, mint te vagy.
ATTILA: Nem vagyok önző, csak megöl a vágy. Tudtam, hogy be fogsz en-gedni. Te Eszti... én... már az első éjszaka visszajöttem volna hoz-zád... csak azt hittem, leszokta-tom magamat róla. Együtt vagyok mindig Teklával, érzem a teste sza-gát is, és akkor ide akarok rohanni, csak egy éjszakára.
ESZTER: Egyre?
ATTILA: Egy utolsóra, Eszti... ha férj-hez mész.
ESZTER: Meghívlak az esküvőre. Min-denkit meghívok, akiről tudom, hogy még érdeklődik utánam. Magas, fess emberhez megyek, repülőtiszthez. Jó fizetése van, harmincöt éves.
ATTILA: Örülök, Eszti, hogy boldog lesz-el. Úgy élhetsz majd, mint a leg-több asszony. Gyereked lesz és dol-gozhatsz.
ESZTER: Igen, dolgozni fogok. Azért szívesebben mentem volna hozzád. De hát... tulajdonképpen mindegy. Őt is ismerem, téged is ismerlek. Csak egyet tudok. Nem fogom meg-csalni soha... Kár, hogy nem fogja elhinni. És ezért lenne jobb veled. Te elhinnéd, hogy ezentúl csak ne- ked, csak érted. Minden csak ket-tőnkért történik.
ATTILA: Itt akarok maradni veled. A szuszogásodat akarom hallgatni. A reggeli csókodra vagyok szomjas. Hozzád se nyúlok, Eszti, tőlem le-fekhetsz, én így maradok itt ülve. Majd vigyázok rád.
ESZTER *(eloltja a villanyt)*: Siess az ágyba, melegítsd meg, mert én meg-fagyok.
ATTILA *(gyorsan belebújik)*: És a sza-már?
ESZTER: Pszt. Visszajött anyám.
REPÜLŐS *(váratlanul benyit a szobá-ba. Villanyt fölkatintja, s egy ha-talmas pofont ad Esztinek)*: Te ki vagy?
ATTILA: Salamon Attila.
REPÜLŐS: Örvendek. Van szerencsém. Óriási szerencsém, nem gondoljátok? Mama! Mama! Amint tetszik látni, visszajöttem. Ugye te lapul-tál az ablak alatt, mikor a lányké-rés megtörtént?
ATTILA: Én.
KÓSNÉ: Ráront erre a lányra, ez meg hagyja magát. Akkor hát válassz! Most válassz! Melyiket a kettő kö-zül?! Én tovább nem rettegek érted. Amelyiket most választod, az el fog venni feleségül.

(Folytatjuk.)